

บทที่ 2

วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษาทบทวนมีความสำคัญต่อการวิจัยเรื่องนี้ ในด้านวิชาการ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวทางการดำเนินงานอื่นๆ เพื่อนำมาพิจารณาประกอบในการศึกษาให้เข้ากับประเด็นที่ศึกษา หรือเพื่อความเป็นเหตุเป็นผลต่อการศึกษา ดังนั้นวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้ทบทวนและรวบรวมในเรื่องเกี่ยวกับความต้องการ สหกรณ์ สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร และสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรอุดรธานี จำกัด ซึ่งจากการศึกษาจะกล่าวถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการ

การศึกษาความหมายเกี่ยวกับความต้องการ ตามแนวความคิดของ โสภา ชูพิกุลชัย (2521) กล่าวว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น และใช้แทนแรงผลักดัน ซึ่งก่อให้เกิดการรับรู้ ปัญหา ความขาดซึ่ง และการกระทำ ซึ่งความต้องการจะเกี่ยวข้องกับสิ่งจำเป็นแก่ชีวิตทางด้านสรีระเคมี เช่น สภาพอากาศ น้ำ ขาดอากาศสำหรับหายใจ นอกจากนี้ความต้องการยังเป็นนิสัยทั่วไปของสิ่งมีชีวิต เช่น เมื่อเกิดความหิว มีความต้องการอาหาร ความต้องการนี้จะเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง สอดคล้องกับอาร์ เพอร์มุด (2530) ว่า ความต้องการ คือสิ่งที่เราจะต้องมีความต้องการที่จำเป็นของมนุษย์ เช่น อาหาร น้ำ ก็เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ ในอาณาบริเวณที่อากาศหนาว ความต้องการเสื้อผ้า และที่อยู่อาศัยก็คิดตามมา มิฉะนั้นมนุษย์ต้องตาย ดังนั้นก็มีบุคคลส่วนหนึ่งที่ทำงานเพื่อการอยู่รอด และแนวความคิดของครันย์ คำวิสุทธิ (2530) กล่าวว่า ความต้องการคือสิ่งที่จำเป็น สภาพะที่เป็นเครื่องหมายแห่งความขาดแคลนหรือจำเป็น บางสิ่งบางอย่างที่จำเป็นหรือต้องการที่จะกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งคล้ายกับวิจิตร อาวะกุล (2535) ว่า สภาพะที่บุคคลยังขาดหรือยังไม่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีความต้องการที่จะมีหรือให้ได้มาในสิ่งเหล่านั้น ซึ่งสิ่งที่มนุษย์ยังขาดอยู่ยังต้องการแต่มีไม่ได้ จะเกิดช่องว่างและเกิดความขัดแย้ง และหากยังไม่ได้รับการบำบัดให้เป็นที่พอใจตามสมควรแล้วจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ การพัฒนาสิ่งต่างๆ ส่วนเดโช สอนานนท์ (2521) และ บุญเลิศ อาจทวีกุล (2536) ได้ให้แนวความคิดของความต้องการคล้ายกันคือ ความต้องการเป็นการขาดหรือการสูญเสียความสมดุลย์ทางร่างกาย

หรือทางจิตใจของมนุษย์ และมนุษย์พยายามจะทำตนให้อยู่ในสภาพที่สมดุลย์ทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงสภาพบทบาทตำแหน่งในสังคมที่ดำรงชีวิตอยู่ โดยแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะต่างๆ อยู่ตลอดเวลา ส่วนฉันทนา กล่อมจิต (2526) กล่าวถึงความต้องการแนวความคิดของ Thomas ได้สรุปไว้ว่าความต้องการทางสังคมรวมแล้วอยู่ในความปรารถนา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 อย่าง คือ 1) ความต้องการมีความมั่นคงปลอดภัย 2) ความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ 3) ความต้องการพฤติกรรมสนองตอบจากผู้อื่น และกิตติ ดยัคคานนท์ (2530) กล่าวถึงความต้องการตามทฤษฎีของ Bayton 3 ข้อ คล้ายๆ กันคือ 1) ความต้องการมีความรัก และการมีพวกพ้อง เป็นความต้องการขั้นต้นของมนุษย์ เนื่องจากคนเราอยู่ในสังคม หากไม่มีคนยอมรับเป็นพวกแล้วเราก็คู่กับคนอื่นไม่ได้ 2) ความต้องการมีชื่อเสียง เกียรติยศและความเด่น ต้องการมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และให้คนอื่นยอมรับนับถือยกย่อง 3) ความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียงเกียรติยศและความเด่นให้คงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งมนุษย์ถือว่าเป็นความสำเร็จสูงสุดในการดำเนินชีวิต

ประสิทธิ์ ประครองศรี (2531) ได้แยกความต้องการเป็น 4 ประการคือ 1) ความต้องการขั้นมูลฐานที่จำเป็น หรือปัจจัย 4 นอกจากนี้ยังต้องการพักผ่อนนอนหลับ 2) ความต้องการเงินเพื่อนำไปเป็นตัวกลางแลกเปลี่ยนสิ่งของเครื่องใช้ อาหารที่จำเป็นต่อการบริโภค ที่ตนเองไม่สามารถผลิตขึ้นมาใช้เองได้ 3) ความต้องการที่จำเป็นทางสังคม การยอมรับนับถือ ความปลอดภัย 4) ความต้องการทางจิตใจได้รับการยกย่องนับถือ ไม่ต้องการให้ผู้อื่นดูถูกเหยียดหยาม ส่วนประนอม สโรชมาน (2524) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการไว้ว่า พฤติกรรมในชีวิตของเราทั้งหลายนั้นเกิดจากมีความต้องการ และมีจุดมุ่งหมายเกือบทั้งสิ้น แรงจูงใจอาจเกิดขึ้นจากเรื่องต่างๆ เช่น เกิดจากความต้องการที่จะดำรงชีวิตให้อยู่รอดหรือเพื่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีหรือแรงจูงใจอาจเกิดขึ้นมาได้จากสิ่งเร้าภายนอก หรือ จากสิ่งเร้าภายในก็ได้ หรือจากทั้งสองอย่างรวมกัน

สำหรับประเภทของความต้องการ Knowless, M.S. (1950) ได้แบ่งความต้องการออกเป็น 2 ประเภท คือ ความต้องการด้านพื้นฐานในการดำรงชีพ ได้แก่ อากาศ อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และความต้องการทางจิตใจและอารมณ์ ได้แก่ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ความรัก เพื่อนฝูง ความเห็นใจ ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ฐานะดีขึ้น ซึ่งมีแนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการเช่นเดียวกันกับ กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2523) และ วิจิตร อาวะกุล (2535) ส่วน Sander, H.C. (ed.) (1966) ได้แบ่งความต้องการออกเป็น 2 ประเภท คือความต้องการที่รู้สึก เช่น ความต้องการปัจจัยสี่ และความต้องการที่ไม่รู้สึก เช่น ความต้องการที่จะช่วยเสริมสร้างให้บุคคลมีสุขภาพอนามัยดี โดยที่ความต้องการที่ไม่รู้สึกนี้บุคคลที่ด้อยความรู้สึกส่วนมากมักจะไม่เกิดความต้องการ หรือไม่เห็นความจำเป็นที่จะทำให้เกิดความต้องการที่รู้สึกขึ้นมา ดังนั้นจึงจำเป็นที่

จะต้องมีการแนะนำกระตุ้นเตือนความต้องการที่ไม่รู้สึกบางอย่างที่จำเป็นให้กลายเป็นความต้องการที่รู้สึกบางอย่างที่จำเป็น

2.2 สหกรณ์ (Co-operative)

จากการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับสหกรณ์ ได้มีผู้ให้ความหมายของ “สหกรณ์” ไว้ดังนี้

Charles Gide (1847-1932) อ้างถึงใน งานตรวจราชการสหกรณ์ เขต 7 (ขอนแก่น) (2534) กล่าวว่า “สหกรณ์” คือ การรวมกลุ่มของบุคคลเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา โดยการดำเนินการทางธุรกิจ

โสภาส เจริญภักดี (2527) ให้ความหมายของ “สหกรณ์” ว่า เป็นการร่วมมือกันทำงาน เพื่อประโยชน์อื่นๆ ในงานนั้นๆ ร่วมกัน นอกจากนั้นได้กล่าวถึง “สหกรณ์” ไว้อีกว่า “สหกรณ์” เป็นสมาคมซึ่งให้บริการทางเศรษฐกิจโดยผู้ประกอบการหรือผู้ลงทุนไม่ได้รับกำไร และสมาคมผู้รับบริการจากสหกรณ์เป็นเจ้าของสหกรณ์เอง และเป็นผู้ควบคุมสหกรณ์ด้วย โดยถือเอาความเสมอภาคเป็นหลัก

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization) อ้างถึงใน งานตรวจราชการสหกรณ์ เขต 7 (ขอนแก่น) (2534) ได้ให้คำจำกัดความว่า “สหกรณ์” เป็นองค์การซึ่งบุคคลหลายคนรวมกลุ่มกันจัดตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จตามความมุ่งหมายที่พวกเขามีอยู่อย่างเดียวกัน และมีการควบคุมตามแบบประชาธิปไตย ทุกคนมีส่วนร่วมสมทบในทุนที่ต้องการและได้รับส่วนแบ่งอย่างเป็นธรรมจากการดำเนินการ ซึ่งพวกเขามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

วิเชียร แท่นธรรมาโรจน์ (2536) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “สหกรณ์” โดยอ้างถึงพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 ในมาตรา 4 บัญญัติไว้ว่า “สหกรณ์” เป็นคณะบุคคลซึ่งรวมกันดำเนินการเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

2.2.1 ประวัติการสหกรณ์ในประเทศไทย

จากการรายงานของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย พบว่า เศรษฐกิจของไทยค่อยๆ เปลี่ยนจากการเลี้ยงตัวเองสู่การค้าต้องใช้ทุนเพิ่ม แต่เดิมการเกษตรต้องกู้หนี้ยืมสินมากมาย ในสมัยปลายรัชกาลที่ 5 จึงได้ตั้งองค์การกู้เงินแก่เกษตรกรโดยตั้งธนาคารเกษตรขึ้น แต่มีปัญหาเรื่องทุนหลักประกันและวิธีควบคุม จึงระงับไป ต่อมา พ.ศ. 2457 กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ได้เชิญเซอร์เบอร์นาร์ด ฮันเตอร์ หัวหน้าธนาคารมัสสาส ในประเทศอินเดียสำรวจเรื่องเงินทุนโดยให้ควรจัดตั้งธนาคารกู้ยืมแห่งชาติขึ้น โดยให้ยึดถือที่ดินและหลักทรัพย์ ไว้ไม่ให้เกษตรกรหลบหนี

โดยให้เกษตรกรรวมกันเป็นสมาคม พระราชวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ พระบิดาแห่งสหกรณ์ไทย ได้ทรงบัญญัติคำศัพท์เฉพาะในภาษาไทยว่า “สหกรณ์”

สหกรณ์แห่งแรกของไทยคือสหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2459 โดยกู้เงินจากแบงก์สยามกัมมาจล จำกัด (ธนาคารไทยพาณิชย์ปัจจุบัน) โดยกระทรวงการคลังค้ำประกัน ด้านกฎหมายได้ตราพระราชบัญญัติใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2511 ให้สหกรณ์หาทุนในท้องที่ต่างควบเข้ากันเป็นสหกรณ์การเกษตร ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรเป็นพื้นฐานในชนบทแทนสหกรณ์หาทุนเดิม (งานตรวจราชการสหกรณ์ เขต 7 (ขอนแก่น) ,2534)

2.2.2 อุดมการณ์ หลักการ และประเพณีของสหกรณ์

งานตรวจราชการสหกรณ์ เขต 7 (ขอนแก่น) (2534) ได้ให้ความหมายของ “อุดมการณ์” ซึ่งเป็นระบบความเชื่อที่มีแบบแผนก่อให้เกิดการจูงใจให้กลุ่มชนในสังคมยึดถือนำมาใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคมเพื่อให้บรรลุถึงความเป็นอยู่ที่ดี

“อุดมการณ์สหกรณ์” คือ แนวความคิดที่เชื่อว่า การสหกรณ์จะแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมให้มีความกินดีอยู่ดี และมีสันติสุข โดยการประหยัด ช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

“หลักสหกรณ์” คือ แนวทางสำหรับสหกรณ์ที่เชื่อมั่นในอุดมการณ์สหกรณ์ และยึดถือเป็นหลักในการดำเนินงาน โดยนำหลักสหกรณ์ของกลุ่มผู้นำอันเที่ยงธรรมแห่งเมืองรอตเตอร์ดัม ประเทศอังกฤษ ที่ได้จัดตั้งร้านสหกรณ์และประสบผลสำเร็จเป็นแห่งแรกของโลกมาใช้ และต่อมาที่ประชุมองค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ ครั้งที่ 23 เมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2509 ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ได้ทบทวนหลักสหกรณ์รอตเตอร์ดัม และกำหนดให้เป็นหลักสหกรณ์สากล 6 ข้อ จนถึงปี พ.ศ. 2539 องค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2539 ณ นครแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษ และปรับปรุงหลักการสหกรณ์ขึ้นใหม่ ให้เป็นเอกลักษณ์ของการสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยหลักการสหกรณ์ 7 ประการ และได้ประกาศให้สหกรณ์ทุกประเทศได้ถือใช้โดยทั่วกัน ดังนี้

หลักการที่ 1. การเปิดรับสมาชิกทั่วไปและด้วยความสมัครใจ

สหกรณ์เปิดรับบุคคลทั้งหลายที่สามารถใช้บริการของสหกรณ์ และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิกเข้าเป็นสมาชิก โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา

หลักการที่ 2. การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย

สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยมวลสมาชิกผู้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบาย และการตัดสินใจ บุรุษและสตรีผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้แทนสมาชิก ต้องรับผิดชอบต่อมวลสมาชิก ในสหกรณ์ชั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่นให้ดำเนินไปตามแนวทางประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน

หลักการที่ 3. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก

สมาชิกสหกรณ์พึงมีความเที่ยงธรรมในการให้ และควบคุมการใช้เงินทุนในสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย เงินของสหกรณ์อย่างน้อยส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ สมาชิกจะได้รับผลตอบแทนสำหรับเงินทุนตามเงื่อนไขแห่งสมาชิกภาพ ในอัตราที่จำกัด (ถ้ามี) มวลสมาชิกเป็นผู้จัดสรรผลประโยชน์ส่วนเกิน เพื่อจุดมุ่งหมายประการใดประการหนึ่ง หรือทั้งหมดดังต่อไปนี้คือ เพื่อการพัฒนาสหกรณ์ของตน โดยจัดให้เป็นทุนของสหกรณ์ ซึ่งส่วนหนึ่งของทุนนี้ต้องไม่นำมาแบ่งปันกัน เพื่อเป็นผลประโยชน์แก่สมาชิกตามส่วนของปริมาณธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์ และเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอื่นใดที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

หลักการที่ 4. การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ

สหกรณ์เป็นองค์การที่พึ่งพาและปกครองตนเอง โดยการควบคุมของสมาชิก ในกรณีที่สหกรณ์จำเป็นต้องมีข้อตกลง หรือผูกพันกับองค์การอื่นๆ รวมถึงองค์การของรัฐ หรือต้องแสวงหาทุนจากแหล่งภายนอก สหกรณ์ต้องกระทำภายใต้เงื่อนไข อันเป็นที่มั่นใจได้ว่ามวลสมาชิกจะยังคงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย และยังคงดำรงความเป็นอิสระของสหกรณ์

หลักการที่ 5. การศึกษา การฝึกอบรม และข่าวสาร

สหกรณ์พึงให้การศึกษ และการฝึกอบรมแก่มวลสมาชิก ผู้แทนจากการเลือกตั้ง ผู้จัดการ และพนักงาน เพื่อบุคคลเหล่านั้นสามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถให้ข่าวสารแก่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เยาวชน และบรรดาผู้นำทางความคิดในเรื่องคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์ได้

หลักการที่ 6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยการประสานความร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

หลักการที่ 7. ความเชื่ออาทรต่อชุมชน

สหกรณ์พึงดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน ตามนโยบายที่มวลสมาชิกให้ความเห็นชอบ

(สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539)

“วิธีการสหกรณ์” คือการนำหลักการสหกรณ์มาใช้ในทางปฏิบัติ ซึ่งสหกรณ์แต่ละประเภทจะมีวิธีปฏิบัติแตกต่างกัน เช่น ในการจัดตั้งการระดมทุน การบริหารงาน การดำเนินธุรกิจ การส่งเสริมประโยชน์ทางเศรษฐกิจของสมาชิกโดยกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์

2.2.3 ประเภทของสหกรณ์

1. สหกรณ์การเกษตร
2. สหกรณ์ประมง
3. สหกรณ์นิคม
4. สหกรณ์ร้านค้า หรือร้านสหกรณ์
5. สหกรณ์ออมทรัพย์
6. สหกรณ์บริการ

การบริหารงานของสหกรณ์ทั้ง 6 ประเภทยึดหลักเดียวกัน คือ บริหารงานโดยสมาชิก สมาชิกจะเลือกตัวแทน (คณะกรรมการดำเนินการ) จากในที่ประชุมใหญ่มีหน้าที่กำหนดนโยบายในการบริหารงานให้สหกรณ์ โดยการจัดจ้าง “ผู้จัดการ” ทำงานภายใต้การควบคุมดูแลของ คณะกรรมการดำเนินการ (งานตรวจราชการสหกรณ์ เขต 7 (ขอนแก่น), 2534)

จากการรายงานของงานตรวจราชการสหกรณ์ เขต 7 (ขอนแก่น) (2534) ได้กล่าวถึงขอบเขตการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์และแหล่งเงินทุนในการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยได้จำแนกการดำเนินงานของสหกรณ์ไว้มีทั้งหมด 6 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์บริการ จะดำเนินงานบริหารงานภายใน ประกอบธุรกิจต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์แต่ละประเภท ซึ่งจะกำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์นั้น แต่จะต้องอยู่ในขอบเขตของกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ โดยการดำเนินงานที่ควรจะทำกรจะมีดังนี้

1. จัดให้ได้มา ซื้อ ถิ่นกรรมสิทธิ์ครอบครอง ปลูก หรือ ยืม เช่า เช่าซื้อ รับโอนสิทธิการเช่า หรือสิทธิการเช่าซื้อ จ้างงหรือจำนำ ขาย หรือจำนำด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน
2. ให้กู้ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้สินเชื่อ โอน รับจำนองหรือรับจำนำซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก

3. ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินโดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์
4. ค้ำประกันเงินกู้หรือสินเชื่อของสมาชิกรวมทั้งการค้ำประกันการให้เช่าซื้อหรือให้ยืมทรัพย์สินอื่นแก่สมาชิก
5. รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์ หรือฝากประจำจากสมาชิก ได้ตามระเบียบของสหกรณ์ ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์
6. ซื้อหุ้นของธนาคารซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์
7. ซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ ของชุมนุมสหกรณ์
8. ซื้อหุ้นของสหกรณ์อื่น หรือของสถาบันซึ่งประกอบธุรกิจอื่นทำให้เกิดความสะดวกหรือ ส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์
9. ดำเนินธุรกิจและการค้าเพื่อประโยชน์ของสมาชิก
10. ให้การสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัวที่ต้องภัยพิบัติเกี่ยวกับอาชีพ
11. ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก
12. ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการหน่วยงานของต่างประเทศหรือ บุคคลอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย หรือแนวทางดำเนินงาน ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ กำหนด
13. ดำเนินกิจการอย่างอื่น บรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ของสหกรณ์

ในการดำเนินงานถ้าสหกรณ์เกี่ยวข้องในกิจการใดที่กฎหมายกำหนดให้จดทะเบียน สำหรับการได้มาหรือการจำหน่าย การยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ หรือการยึดหน่วงซึ่งกรรมสิทธิ์ใน อสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การจดทะเบียนให้ได้รับยกเว้นไม่ต้อง เสียค่าธรรมเนียม

2.2.4 แหล่งเงินทุนในการดำเนินงานของสหกรณ์

การดำเนินงานของสหกรณ์ทุกประเภท ในการบริการสมาชิกและประชาชนทั่วไปให้สำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ สหกรณ์ต้องมีเงินทุนในการดำเนินงาน จะต้องมีการใช้จ่ายในการจัดหาอาคาร สำนักงานสำหรับใช้เป็นที่ทำการ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องเขียน แบบพิมพ์ ยานพาหนะ เงินลงทุน ประกอบธุรกิจต่างๆตามที่สหกรณ์จะกระทำการภายใต้ขอบเขต และวัตถุประสงค์ของสหกรณ์นั้น แหล่งเงินทุนในการดำเนินงานของสหกรณ์มี 2 แหล่งใหญ่ด้วยกัน คือ

1. แหล่งเงินทุนภายในของสหกรณ์เอง ได้แก่ทุนจากสมาชิกของสหกรณ์ โดยได้จากเงิน จากการถือหุ้นของสมาชิกและเงินรับฝากจากสมาชิกทั้งประเภทเงินรับฝากออมทรัพย์ และฝาก ประจำ ได้จากทุนของสหกรณ์ที่สะสมไว้เป็นเงินสำรอง ซึ่งได้จากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของ

สหกรณ์ และเงินทุนสะสมอื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ซึ่งสหกรณ์จัดสรรไว้จากกำไรสุทธิประจำปี

2. แหล่งเงินทุนจากภายนอก ในการดำเนินงาน สหกรณ์ที่มีเงินทุนภายในของตนเอง ไม่เพียงพอในการบริการสมาชิกหรือขยายงานเพิ่มมากขึ้น จัดหาแหล่งเงินทุนจากภายนอกซึ่งจะได้มาโดยการช่วยเหลือแบบให้เปล่า การสนับสนุนเงินทุนโดยไม่คิดดอกเบี้ยหรือคิดดอกเบี้ยต่ำ การกู้ยืมเงินของสหกรณ์จะกู้ยืมเงินโดยตรงจากสถาบันการเงินของรัฐ ที่มีวัตถุประสงค์ และจัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนทางการเงินให้สหกรณ์กู้ยืมโดยตรง คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และแหล่งเงินทุนภายนอกจากแหล่งอื่นๆ ได้แก่ ทุนพระราชทาน กรมประชาสงเคราะห์ กองทุนปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กองบัญชาการทหารสูงสุด กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ มูลนิธิ ธนาคารพาณิชย์อื่นๆ ทุนกลางบรรดาสหกรณ์ไม่จำกัด กรมการปกครอง ทุนกรป.กลาง นมค. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ทุนกู้ยืมจากชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่นๆ ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เป็นต้น

2.2.5 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์

เทพ ไสยานนท์ (2527) ได้กล่าวถึง ปัญหาในการดำเนินงานของสหกรณ์มีความเจริญก้าวหน้าตามลำดับ แต่ก็ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอยู่หลายประการ ดังนี้

1. ปัญหาโครงสร้างสมาชิก สหกรณ์มีสมาชิกล้น โดยเฉพาะสหกรณ์ในภาคการเกษตร มีสมาชิกเพียงร้อยละ 21 ของครัวเรือนเกษตรกรเท่านั้น การดำเนินธุรกิจจึงอยู่ในขอบเขตจำกัด และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. ปัญหาคุณภาพของสมาชิก สมาชิกส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ทำให้สมาชิกมีความสามารถในการวิเคราะห์และมองเหตุการณ์ในอนาคตได้ในขอบเขตจำกัด การรวมตัวหรือรวมกลุ่มในลักษณะของสหกรณ์ยังไม่เข้มแข็งและมั่นคงและสมาชิกส่วนใหญ่มีฐานะและความเป็นอยู่ไม่ค่อยดี ดังนั้นโอกาสที่จะแสดงความเสียสละ เพื่อองค์การของตนจึงมีน้อยทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์ไม่สม่ำเสมอ

3. ปัญหาด้านการผลิตของสมาชิกสหกรณ์ ในการผลิตยังต้องพึ่งพาธรรมชาติ มีความเสี่ยงสูง ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการผลิตและสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทำให้สหกรณ์รวบรวมผลิตผลเพื่อจำหน่ายหรือแปรรูปมีปริมาณไม่มากพอที่จะสร้างอำนาจต่อรองในตลาดได้

4. ปัญหาการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

4.1 สหกรณ์ยังขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ และประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจฝ่ายบริหาร คือกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ได้รับเลือกจากสมาชิกด้วยกันทำให้ส่วนใหญ่มักจะด้อยความรู้และประสบการณ์ในการบริหารองค์การและการจัดการธุรกิจ ฝ่ายจัดการคือ พนักงานสหกรณ์มีจำนวนจำกัด และส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์ ในด้านการจัดการสหกรณ์ และการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากสหกรณ์มีทุนจำกัด ไม่สามารถจัดจ้างเงินเดือนที่สูง อัตราการลาออก และการเปลี่ยนตัวของพนักงานสหกรณ์ค่อนข้างสูง

4.2 ปัญหาขาดแคลนทุนดำเนินงาน เนื่องจากวงเงินกู้ยืมที่แหล่งเงินทุนต่างๆ ให้สหกรณ์กู้ยืมนั้นยังจำกัดไม่เพียงพอ

4.3 การรั่วไหลการทุจริต และการมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ในสหกรณ์เนื่องจากขาดอุดมการณ์ ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบสหกรณ์

4.4 การขาดความคล่องตัวในการบริหารและการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากกฎหมายข้อบังคับระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและใช้บังคับกับสหกรณ์ บางมาตราบางข้อยังไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์และความเป็นจริง ทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์ ไม่สามารถยืดหยุ่นได้ทันตามสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

4.5 การขาดแคลนข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญและจำเป็นในการดำเนินธุรกิจ เช่น ข้อมูลทางการผลิต ข้อมูลทางด้านการตลาด เป็นต้น

4.6 ชุมชนสหกรณ์ระดับจังหวัด และระดับชาติ โดยทั่วไปยังไม่เข้มแข็งพอที่จะสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ระดับปฐมอย่างได้ผล

5. ปัญหาในการส่งเสริมสหกรณ์

5.1 นโยบายส่งเสริมของรัฐบาลไม่เป็นเอกภาพ มีการแบ่งแยกสถาบันเกษตรกรออกเป็นหลายกลุ่ม ทำให้ขาดการผนึกกำลังในการต่อรองทางเศรษฐกิจทำให้การดำเนินงานไม่ครบวงจรการผลิตและการจำหน่าย ผลทำให้สถาบันเกษตรกรอ่อนแอขาดอำนาจต่อรองในขบวนการผลิตการจำหน่าย

5.2 การจัดตั้งสหกรณ์โดยเร่งด่วน เนื่องจากนโยบายการเมือง ซึ่งสมาชิกยังไม่มีความพร้อมในการรวมตัวกันเป็นสหกรณ์ทำให้สหกรณ์ขาดความร่วมมือจากสมาชิก

5.3 การส่งเสริมสนับสนุนด้านเงินทุนแก่สหกรณ์ยังจำกัด เพราะเงินหมุนเวียนที่ได้รับจากรัฐบาลเพื่อให้สหกรณ์กู้ยืมมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอกับความต้องการของสหกรณ์

5.4 การเพิ่มทักษะขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งเป็นผลกระทบอย่างสำคัญในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ยังทำได้ในขอบเขตจำกัดและไม่รวดเร็วเท่าที่ควร

5.5 การประชาสัมพันธ์งานสหกรณ์ยังไม่สามารถขยายไปได้กว้างขวางในทุกพื้นที่เนื่องจากขาดแคลนบุคลากร เครื่องมือหรือสื่อที่มีประสิทธิภาพ

5.6 ขาดความร่วมมือประสานงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เทพ ไสยานนท์, 2527)

2.3 สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร

2.3.1 ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร (2537) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรไว้ว่า เนื่องจากสุกรมีชีวิตราคาถูกแต่เนื้อสุกรมีราคาแพง ผู้เลี้ยงสุกรเป็นหนี้ล้มละลายมีหนี้สิน ผู้บริโภคเดือดร้อน รัฐบาลหลายสมัย ต่างพยายามหาแนวทางแก้ไข ปี พ.ศ. 2499 รัฐบาลได้นำระบบสหกรณ์เข้ามาใช้เพื่อแก้ปัญหาช่วยเหลือผู้เลี้ยงสุกร โดยให้กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกันดำเนินการเกี่ยวกับการค้าในระบบสหกรณ์ประเภทบำรุงและค้าสัตว์ขึ้น โดยมีสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรและค้าสัตว์จำกัดสินใช้ เป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติโดยมีสหกรณ์ท้องถิ่นเป็นสมาชิก คือ

1. สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรท้องถิ่น เป็นสหกรณ์ขึ้นปฐมนเพื่อรวมกลุ่มผู้เลี้ยงให้ดำเนินการเพื่อสร้างอำนาจในการจำหน่ายและผลิตสุกรอย่างมีประสิทธิภาพ จัดหาวัสดุอาหารสัตว์มาจำหน่ายแก่สมาชิก โดยให้สินเชื่อหรือให้สมาชิกกู้ยืม

2. ชุมนุมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรภาคต่างๆ เป็นชุมนุมสหกรณ์ขึ้นจังหวัด เพื่อดำเนินนโยบายเกี่ยวกับสหกรณ์ภายในจังหวัดนั้นๆ

3. ชุมนุมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรแห่งประเทศไทยเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติ ดำเนินนโยบายของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ

3.1 ให้ผู้เลี้ยงสุกรสามารถขายสุกรมีชีวิตในราคาพอสมควรที่จะสามารถดำเนินการเลี้ยงสุกรอยู่ได้ตลอดปี

3.2 ให้ผู้ดำเนินการ (พ่อค้าชำแหละหรือเลี้ยง) ได้กำไรพอสมควร

3.3 ให้ผู้บริโภคสามารถซื้อเนื้อสุกรชำแหละ ในราคายุติธรรมและมีให้เกิดการ

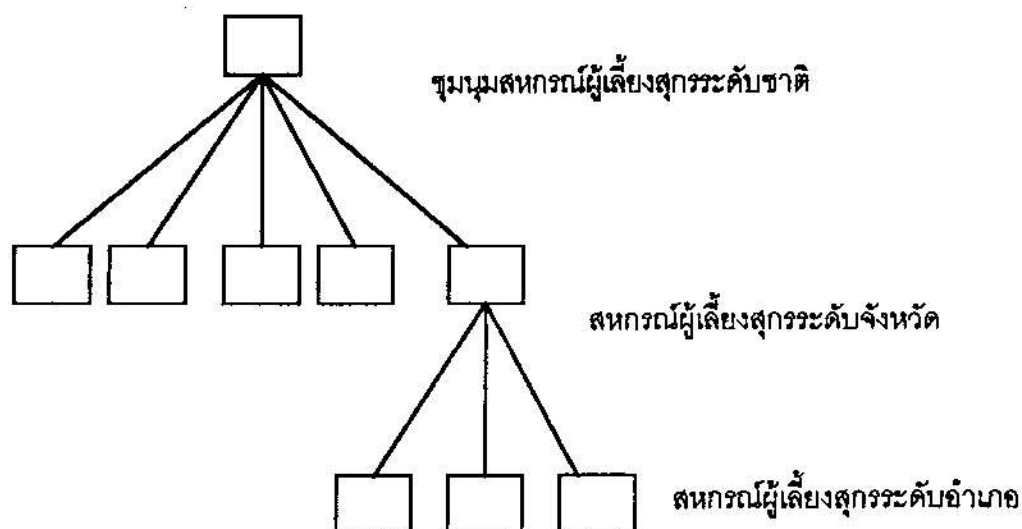
ขาดแคลน

สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรในอดีต ก่อน พ.ศ.2510 ราคาสุกรมีชีวิตจะมีราคาต่ำช่วงยาวนานกว่าช่วงที่ราคาสุกรดีเช่นในปี พ.ศ. 2515-2520 แต่หลังจากปีพ.ศ. 2520 เป็นต้นมา ช่วงที่ราคาสุกรมีราคาดี คือ เกษตรกรสามารถจำหน่ายสุกรพอกับการเลี้ยง การลงทุนจะยาวนานกว่าในอดีต ทั้งนี้เพราะต้นปี พ.ศ. 2518 ผู้เลี้ยงสุกระดับฟาร์ม ซึ่งเป็นผู้บำรุงพันธุ์ในอุปการะของรัฐบาลที่มีความรู้ความสามารถเลี้ยงสุกรอยู่ตามจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ ได้ประชุมปรึกษาหารือ แล้วขอจดทะเบียนเป็น “สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร จำกัด” ประเภทสหกรณ์การเกษตร เลขทะเบียน กสก. 90/2518 เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2518 ตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ 2511 มีท้องที่ดำเนินงานทุกจังหวัดในประเทศไทย

2.3.2 สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร

สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเป็นประเภทสหกรณ์การเกษตร จัดตั้งขึ้นโดยผู้เลี้ยงสุกรร่วมมือกันแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือกันในการพัฒนาการผลิตสุกร เพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิก อันหมายถึงการดำเนินงานของสหกรณ์ ในทุกรูปแบบที่เกี่ยวกับการให้สินเชื่อการเกษตร การจัดหาวัสดุอาหารสัตว์ อุปกรณ์การผลิตต่างๆ ตลอดจนการรวบรวมสุกร หรือผลิตผลออกจำหน่ายและแปรรูป

วินัย อาจคงหาญ (2522) กล่าวถึงโครงสร้างของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรว่า ปัจจุบันมีสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรสหกรณ์เดียว และมีโครงสร้างเป็นแบบสหพันธ์ในรูปของสองระดับคือ สหกรณ์ระดับจังหวัดเป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติ มีสำนักงานอยู่ที่กรุงเทพฯ และมีหน้าที่ยอมรับชอบในเขตกรุงเทพฯ

2.3.3 ภาระหน้าที่รับผิดชอบ

สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรระดับอำเภอ เป็นหน่วยงานย่อยของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกระดับจังหวัด ที่กระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ และอยู่ในความควบคุมดูแลของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกระดับจังหวัด โดยมีหน้าที่ประสานงานกับสหกรณ์เกี่ยวกับการรวบรวมสุกรจากสมาชิก ส่วนกิจกรรมอื่นๆ นั้น สหกรณ์ระดับจังหวัดจะเป็นผู้สั่งงาน สำนักงานไม่มีอำนาจในการตัดสินใจชั้นบริหารงานหรือนโยบาย

สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกระดับจังหวัด มีหน้าที่การวางแผนและดำเนินนโยบายอย่างอิสระ ในขอบเขตของจังหวัดตนเอง (ยกเว้นข้อตกลงที่กระทำไว้กับชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติ) รวมทั้ง การฆ่า และการแปรรูปและทำการประสานงานกับสหกรณ์ระดับจังหวัดอื่นๆ โดยผ่านชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติ

ชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติ มีหน้าที่กำหนดนโยบายและระบบการตลาด เกี่ยวกับสุกรทั้งประเทศรวมถึงการฆ่าและการแปรรูป ตลอดจนการกำหนดราคาสุกรฆ่าและในแต่ละจังหวัดรวมถึงการให้การศึกษาและส่งเสริมการเลี้ยงสุกร และผลิตอาหารสัตว์เพื่อสมาชิกด้วย (วินัย อาจคงหาญ, 2522)

คณะกรรมการเกษตรกรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร ได้รายงานเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร เงินทุนของสหกรณ์ และขอบเขตในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร ดังนี้

2.3.4 วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร

สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกดำเนินการร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนี้

1. จัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อนำไปลงทุนประกอบอาชีพ ขยายกิจการฟาร์มและใช้จ่ายในครอบครัว โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำและเหมาะสม
2. ส่งเสริมให้สมาชิกได้รู้จักการออมทรัพย์ โดยมีวิธีรับฝากเงินจากสมาชิกทั้งฝากประจำและฝากสะสม
3. ช่วยเหลือสมาชิกในด้านการจัดหาวัสดุอาหารสัตว์ ตั้งโรงผสมอาหารสัตว์ ตลอดจนอุปกรณ์การเลี้ยงสัตว์ที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิกในราคายุติธรรม
4. ช่วยเหลือสมาชิกในการจัดจำหน่ายสุกรมีชีวิต ผลิตภัณฑ์ และผลผลิตอื่นๆ ของสมาชิกให้ได้ในราคาที่ยุติธรรม ไม่ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง สหกรณ์เป็นตัวกลางรวบรวมผลผลิตแล้วมาจำหน่ายให้แก่ผู้ซื้อหรือผู้บริโภค ซึ่งทำให้ได้ราคาที่สูงกว่าสมาชิกต่างคนต่างขายกันเองและยังเป็นธรรมในการชั่ง ตวง วัดต่างๆ และจัดจำหน่ายตามคุณภาพ

5. ส่งเสริมเผยแพร่ และให้การศึกษาฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแผนใหม่อาชีพเสริมที่เกี่ยวข้องให้แก่สมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้นำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงการเลี้ยงสุกร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และได้สุกรที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและนอกประเทศ และช่วยลดต้นทุนการผลิตอีกด้วย

6. ส่งเสริมสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยเพื่อแก้ปัญหาต่างๆในการผลิต การตลาดและการสหกรณ์ เพื่อให้การผลิตสุกรและการตลาดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7. จัดหาสุกรพันธุ์ดี และวางแผนการผลิตสุกรของสมาชิกให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการบริโภคภายในจังหวัด และของประเทศ

8. ดำเนินการจัดหา ผลิตและจำหน่ายยา วัคซีน เวชภัณฑ์ต่างๆ แก่สมาชิกในราคายุติธรรม

9. ร่วมมือส่งเสริมกิจการของสหกรณ์อื่นๆ และสาธารณประโยชน์

10. กระทำการต่างๆ ตามที่อนุญาตไว้ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ ซึ่งรวมถึงการถือกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง ก่อสร้าง ซื้อ แลกเปลี่ยน โอนหรือรับโอน เช่า หรือให้เช่าซื้อจำนอง จำน่า หรือรับจำนอง ขายหรือจำหน่ายซึ่งทรัพย์สินตลอดจนดำเนินกิจการที่เกี่ยวกับหรือการจัดการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ด้วย

2.3.5 เงินทุนสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร

สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรอาจหาหรือได้มาซึ่งทุน เพื่อดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ โดยวิธีต่อไปนี้

1. ออกหุ้นให้สมาชิกถือหุ้นอย่างน้อยคนละ 1 หุ้นและจะถือเพิ่มได้แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่สหกรณ์ออกไปแล้ว หุ้นละ 100 บาท และการถือหุ้นเพิ่มให้ถือ ดังนี้

1.1 ถือหุ้นตามส่วนของเงินที่มาจำหน่ายสุกร หรือผลิตภัณฑ์อื่นๆ ให้แก่สหกรณ์ 2,000 บาทต่อ 1 หุ้น

1.2 ถือหุ้นตามส่วนของเงินที่ชอกุ้มาในอัตรา 1 หุ้นต่อจำนวนเงินกู้ 2,000 บาท ทุกคราวที่ชอกุ้เงิน

2. การรับฝากเงิน ซึ่งอาจจะฝากออมทรัพย์ หรือฝากประจำ เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ และจัดหาทุนตามระเบียบคณะกรรมการกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

3. ได้จากการกู้ยืมเงิน วงเงินกู้ หรือค้ำประกัน ต้องไม่เกินวงเงินที่ประชุมใหญ่กำหนดสำหรับปีหนึ่งและการกู้ยืมเงินจากธนาคารอาจทำให้สมาชิกแต่ละคนกู้ยืมเองต่อธนาคารโดยตรง หรือสหกรณ์กู้ยืมมาแล้วให้สมาชิกกู้ยืมจากสหกรณ์ ต่อไป

4. การรับเงินหรือทรัพย์สิน การรับเงินอุดหนุน เงินบริจาคหรือทรัพย์สินใดๆ จากราชการ หน่วยงานต่างประเทศ หรือบุคคลใดๆ ก็ได้ที่มีจิตศรัทธาต่อสหกรณ์

2.3.6 ขอบเขตในการดำเนินธุรกิจ

สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรต้องมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดจำหน่ายสุกรมีชีวิตเพื่อการบริโภคภายในจังหวัด จึงต้องวางแผนการผลิตสุกร ให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภคภายในจังหวัดให้พอเพียงสหกรณ์จึงต้องจัดทำขั้นตอนดังนี้

1. การบริโภคสุกรในจังหวัด สหกรณ์ดำเนินธุรกิจจำหน่ายสุกรมีชีวิตให้กับพ่อค้าสุกร ข้าแหวะหรือเชียง
2. สหกรณ์รวบรวมสุกรมีชีวิตจากสมาชิกรายจำหน่ายให้ผู้ค้าข้าแหวะ และฆ่าสุกรส่งซากให้เชียงหรือให้สมาชิกเป็นผู้ฆ่าแหวะเนื้อสุกรขายแก่ผู้บริโภคก็ได้
3. สหกรณ์พยายามให้กลุ่มสมาชิกในอำเภอทุกอำเภอ สามารถดำเนินธุรกิจตามข้อ 1. หรือข้อ 2. หรือมอบอำนาจให้คณะกรรมการไปดำเนินการตามที่เห็นสมควร
4. ในกรณีที่สุกรมีชีวิตขาดแคลนไม่พอบริโภคในจังหวัดก็ควรให้สหกรณ์เป็นผู้ดำเนินธุรกิจส่งสุกรจากสหกรณ์ฯ ของจังหวัดใกล้เคียงเข้ามาหรือหากสุกรมีชีวิตล้นตลาดก็ให้สิทธิ์สหกรณ์ฯ เป็นผู้ส่งสุกรมีชีวิตออกไปจำหน่ายยังจังหวัดอื่นๆ หรือตลาด กทม.

5. สหกรณ์ฯ ได้จัดตั้งโรงผสมอาหารสัตว์เพื่อผสมหัวอาหาร อาหารสำเร็จรูปจำหน่ายให้แก่สมาชิก ตลอดจนจัดจำหน่ายยา วัคซีน วัสดุอาหารสัตว์ประเภทต่างๆ พวงรำ ปลาช่อน ข้าวโพด และอุปกรณ์ในการเลี้ยงสุกรทุกชนิด (คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร, 2537)

2.3.7 กิจกรรมของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร

สหกรณ์มีกิจกรรมสำคัญโดยแบ่งออกเป็นกิจกรรมใหญ่ๆ อยู่ 6 ประการเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และตามความสามารถที่สหกรณ์จะพึงกระทำได้ภายในขอบเขตของวัตถุประสงค์ ได้แก่

1. กิจกรรมในทางเศรษฐกิจ ซึ่งครอบคลุมถึงงานด้าน การซื้อ การตลาด การรับฝากเงิน การให้กู้เงิน การจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค
2. กิจกรรมในทางการให้บริการซึ่งมีงานหลายทางที่ควรกระทำ เช่น การป้องกันกำจัด และรักษาโรคสุกร การผสมพันธุ์สุกร การให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการอาชีพ และการดำรงชีพ
3. กิจกรรมในทางการส่งเสริมการเกษตร ซึ่งรวมทั้งที่เกี่ยวเนื่องกับการเลี้ยงสุกรโดยตรง และการเกษตรอย่างอื่นที่ทำให้ผู้เลี้ยงสุกรมีรายได้เพิ่มขึ้นรวมทั้งการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า

4. กิจกรรมในทางการแปรรูป ซึ่งรวมถึงกิจกรรมการผลิตอาหารสัตว์โรงฆ่าสัตว์ ห้องเย็น โรงงานขนาดย่อมผลิตสินค้าที่ทำจากผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์สุกร

5. กิจกรรมในการช่วยเหลือสังคม และพัฒนาชุมชน กิจกรรมของสหกรณ์ในทางที่จะทำให้สหกรณ์เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนนั้น เช่น จัดให้มีการศึกษาอบรมแก่สมาชิกช่วยเหลือการศึกษาในชุมชนนั้น ช่วยเหลือกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ในชุมชนนั้นร่วมมือช่วยเหลือทางราชการในการควบคุมคุณภาพ และราคาสินค้า กิจกรรมนี้สหกรณ์อาจทำเป็นงานถาวร เช่น การให้การศึกษอบรมแก่สมาชิก

6. กิจกรรมในการส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรสามารถกระทำได้หลายรูปแบบ เช่น ร่วมมือกับสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเผยแพร่ความรู้ด้านสหกรณ์ร่วมมือกับสหกรณ์อื่นทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีให้เป็นที่ยอมรับเพื่อสหกรณ์อื่นจะได้ยึดถือเป็นตัวอย่าง และสหกรณ์ที่เข้มแข็งควรช่วยเหลือสหกรณ์ที่อ่อนแอเท่าที่จะสามารถทำได้ (ศูนย์วิจัยและมีกรอบการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ, 2525)

2.3.8 การบริหารงานและการจัดการทั่วไปของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร

ชวลิต สละ (2525) ได้กล่าวถึงการบริหารงาน พิจารณาการบริหารงาน และการจัดการทั่วไปของสหกรณ์ ออกเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านนโยบาย และด้านการเป็นตัวแทนของสหกรณ์ ส่วนการดำเนินงานด้านการบริหารงานภายในนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการทั่วไป และการควบคุมภายในของสหกรณ์

การบริหารงานทั่วไปของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร มีเรื่องที่จะต้องพิจารณา ดังนี้ คือ

1. โครงสร้างของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร มีรูปแบบการจัดองค์การโดยทั่วไปคล้ายกับสหกรณ์การเกษตรประเภทประมง คือ มีกลุ่มบุคคลที่ถือว่าเป็นกลุ่มที่สำคัญอยู่ 4 กลุ่ม คือ

1.1 ที่ประชุมใหญ่สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก

1.2 คณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก

1.3 ผู้ตรวจสอบกิจการภายในหนึ่งคน หรือหลายคน และเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก ผู้ตรวจสอบกิจการภายใน ตามกรณีนี้เป็นสมาชิก และในขณะที่ดำรงตำแหน่งอยู่นั้นจะเป็นกรรมการดำเนินการ หรือพนักงานของสหกรณ์ไม่ได้เป็นอันขาด

1.4 พนักงานฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ซึ่งมีผู้จัดการ เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด พนักงานของสหกรณ์เป็นผู้ที่คณะกรรมการดำเนินการจัดจ้าง มาปฏิบัติงานประจำในฐานะลูกจ้างของสหกรณ์

2. การแบ่งงานฝ่ายอำนวยการ งานฝ่ายอำนวยการของสหกรณ์ หมายถึง งานของฝ่ายคณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วคณะกรรมการดำเนินการจะต้องกระทำการและรับผิดชอบร่วมกัน จำเป็นต้องมีการแบ่งงานกันทำในรูปอนุกรรมการในเรื่องต่างๆ อนุกรรมการเฉพาะกิจหรือคณะทำงาน

3. การร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในการตัดสินใจร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ประธานกรรมการดำเนินการเป็นผู้แทนของสหกรณ์ และได้มีการปรึกษาหารือกับคณะกรรมการดำเนินการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อว่าสหกรณ์จะได้เป็นที่รับรู้จากหน่วยงานนั้น

4. การตรวจสอบกิจการภายในโดยทั่วไปสหกรณ์ทุกแห่ง ใช้บริการตรวจสอบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

2.3.9 การจัดการทั่วไป

การดำเนินงานสหกรณ์ในส่วนที่เป็นงานประจำ ได้แก่ ด้านธุรการ ด้านธุรกิจ และบริการ ด้านการผลิตและส่งเสริม ด้านสินค้า และด้านสมาชิกสัมพันธ์ตลอดจนด้านการบริหารงานบุคคล ผู้จัดการสหกรณ์เป็นผู้ปฏิบัติงาน และเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีพนักงานจำนวนหนึ่งเป็นผู้ช่วยโดยแบ่งงานรับผิดชอบออกเป็นฝ่าย ส่วน และแผนกต่างๆตามความจำเป็นทั้งนี้เพื่อให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานตามกิจกรรมหลักทั้ง 6 ประการของสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ งานด้านทั่วไปของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรอาจแบ่งออกได้เป็น 8 สายงาน คือ

1. งานธุรการทั่วไปและประสานงานกับสาขาของสหกรณ์ ในกรณีที่สหกรณ์ยังไม่ใหญ่ก็อาจจะรวมงานด้านสมาชิกสัมพันธ์และงานด้านบุคคลากรเข้าด้วยกันได้

2. งานด้านการตลาดเป็นสายงานที่สำคัญ เพราะระบบตลาดแบบสหกรณ์แตกต่างจากระบบตลาดแบบทุนนิยม ซึ่งปรากฏอย่างชัดแจ้ง และทรงอิทธิพลในประเทศไทยระบบตลาดแบบสหกรณ์มีความมุ่งหมายสำคัญอยู่ 6 ประการ คือ

2.1 คัดชั้นคอนของคณกลางที่ไม่จำเป็นออก โดยที่ระบบเศรษฐกิจของไทยยังต้องการให้คณกลางอยู่

2.2 ลดค่าใช้จ่าย

2.3 เพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกของสหกรณ์

2.4 จำกัดรายได้ของคณกลางที่มีอยู่ นั่นคือ สหกรณ์

2.5 สร้างความมั่นคงให้แก่ตลาดสินค้าที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สหกรณ์มีหน้าที่ต้องศึกษาว่าสินค้าใดบ้างที่จำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นคงให้ได้

2.6 รักษาระดับราคาสินค้าที่จำเป็นที่ไม่ให้ขึ้นลงมากเกินไป การรวมพลังในหมู่สหกรณ์หลายแห่งอาจจะเป็นความจำเป็นเพื่อปฏิบัติงานด้านนี้

3. งานด้านการซื้อหมายถึงธุรกิจที่สหกรณ์จำหน่ายให้แก่สมาชิก หรือบุคคลภายนอกในบางกรณีในฐานะผู้ซื้อได้แก่ สินค้าที่จำเป็นในการประกอบอาชีพของสมาชิก และสินค้าอุปโภค รวมทั้งสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ

4. งานด้านการเครดิต แบ่งได้เป็น 2 ทาง ได้แก่

4.1 ทางการรับฝากเงินมีการรับฝากเงินอย่างน้อย 2 ประเภท คือ ประเภทออมทรัพย์ และประเภทประจำ

4.2 ทางการให้กู้เงินซึ่งควรมีการให้กู้เงิน 3 ประเภท คือประเภทฉุกเฉิน ประเภทสามัญ และประเภทพิเศษ ซึ่งให้กู้ระยะยาว โดยมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

5. งานด้านการให้บริการ ในการให้บริการสหกรณ์จะคิดค่าบริการพอสมควรเท่านั้น

6. งานด้านการควบคุมสินค้า

7. งานด้านการควบคุมสินค้าและการควบคุมภายใน งานด้านนี้เป็นงานที่ละเอียดอ่อน และต้องวางระบบให้ถูกต้องเพื่อประโยชน์ของสหกรณ์เอง และผู้บริหารทุกระดับของสหกรณ์

8. งานด้านการเงิน และการบัญชี เป็นงานที่เกี่ยวกับระบบการเก็บข้อมูล แบบฟอร์ม หรือเอกสารต่างๆ บันทึกทางการบัญชี รายงาน วิธีการและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ได้นำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานและการเงินของสหกรณ์ให้แก่ฝ่ายจัดการ เพื่อให้ฝ่ายจัดการสามารถปฏิบัติงานได้ผลดี และเพื่อเสนอข้อมูลให้แก่คณะกรรมการดำเนินการ สมาชิก เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้ทราบ (ชวลิต สละ, 2525)

2.3.10 ปัญหาและอุปสรรคของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร

นาม ศิริเสถียร (2525) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรว่า สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรประสบกับปัญหาต่างๆ มากมายที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการผลิต

1.1 ด้านพันธุ์สุกร เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ยังขาดสุกรพันธุ์ดีที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดต้องซื้อพันธุ์สุกรจากบริษัทเอกชนที่มีราคาแพง จึงเป็นการเพิ่มต้นทุนให้สูงขึ้นเกษตรกรรายย่อยสู้ราคาไม่ไหวจึงเลี้ยงสุกรลูกผสมพื้นเมืองที่โตช้า คุณภาพจากไม่ได้ ใช้เวลาเลี้ยงนานกว่า 8 เดือน

1.2 การจัดการเลี้ยงดู การให้อาหาร การฉีดวัคซีน การก่อสร้างโรงเรือนสุกร ต้องใช้ความรู้ มีเงินทุนแก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ การใช้อาหารผสมสำเร็จรูป หรือหัวอาหารผสมกับรำปลายข้าว หรือข้าวโพดตามแต่ที่จะหาได้ตามท้องถิ่น ต้นทุนการผลิตก็สูงขึ้น

1.3 ด้านการศึกษา สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาน้อย จึงทำให้ขาดโอกาสในการรับเทคโนโลยีในการผลิตสุกร นำไปปรับปรุงพัฒนามผลิตสุกรของตนเองให้ทัดเทียมกับเกษตรกรระดับฟาร์ม หรือบริษัทเอกชนได้

1.4 ต้นทุนการผลิตสูง ถึงแม้ว่าวัสดุอาหารสัตว์ของประเทศเรามีมากมายหลายชนิดก็จริง แต่รัฐมีนโยบายแทรกแซงเพื่อพยุงราคาข้าวเปลือกเมล็ดถั่วเหลืองข้าวโพด ปลายป่น เป็นต้น จึงทำให้ต้นทุนในการผลิตอาหารสูงและอยู่ในมือพ่อค้าที่มีเงินทุนที่สามารถซื้อเก็บรวบรวมไว้ในไซโล แล้วนำมาจำหน่ายให้เกษตรกรต่อไป เกษตรกรก็ต้องซื้ออาหารสำเร็จรูปและหัวอาหารในราคาแพงตลอดปี คุณภาพของอาหารไม่ได้มาตรฐาน มีการปลอมปนยากที่เกษตรกรรายย่อยจะตรวจสอบ และหาซื้อวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพในราคายุติธรรมได้ (ต้นทุนค่าอาหารปกติสูงถึงร้อยละ 60-70 ของต้นทุนการเลี้ยงสุกรทั้งหมด)

1.5 ด้านเงินทุน สมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรโดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ไม่ค่อยได้กู้ยืมเงินในระบบการเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพราะ ธ.ก.ส. จะให้เฉพาะสหกรณ์การเกษตร แต่สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรหรือสหกรณ์การผลิตปศุสัตว์อื่นๆ มีโอกาสได้กู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส. ได้น้อย

1.6 ปัญหาโรคระบาด โรคระบาดสัตว์เป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง ที่เป็นอุปสรรคในการประกอบอาชีพการเลี้ยงสุกรในปัจจุบัน และมีผลต่อเนื่องถึงการพัฒนาการผลิตและการตลาด โรคระบาดสัตว์ที่ทำความเสียหายให้แก่การผลิตสุกรมีทั้งชนิดที่รุนแรงและร้ายแรง อาทิ โรคปากและเท้าเปื่อย (Foot and Mouth disease) โรคพิษสุนัขบ้าเทียม (Aujeszky's disease) อหิวาต์สุกร เป็นต้น ซึ่งมีผลกระทบต่อเนื่องไปถึงการส่งสุกรไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เพราะประเทศที่นำเข้าส่วนใหญ่จะรังเกียจ และไม่รับซื้อสุกร และผลิตภัณฑ์สุกรจากประเทศที่ยังคงมีโรคระบาด โดยเฉพาะโรคปากและเท้าเปื่อย และเกษตรกรในต่างจังหวัดก็หาซื้อวัคซีนไม่ได้ตามที่ต้องการ เพราะวัคซีนของกรมปศุสัตว์ผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการ ต้องซื้อจากบริษัทซึ่งมีราคาแพง เป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิต

1.7 ปัญหาวัฏจักรสุกร แม้ว่าการเลี้ยงสุกรจะมีแนวโน้มเป็นฟาร์มเพื่อการค้ามากขึ้นแต่ปริมาณการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรรายย่อยก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก มีอิทธิพลต่อปริมาณการผลิตสุกรโดยส่วนรวมในแต่ละปี และมีผลกระทบต่ราคาสุกรที่ออกสู่ตลาดด้วย ซึ่งทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรได้รับความเดือดร้อนในช่วงที่สุกรล้นตลาดและราคาคงต่ำ

ปัญหาวัฏจักรสุกรเป็นผลเนื่องมาจากปัญหาต่างๆ ดังนี้